

Arviointikäsitys Kielipuntarin taustalla

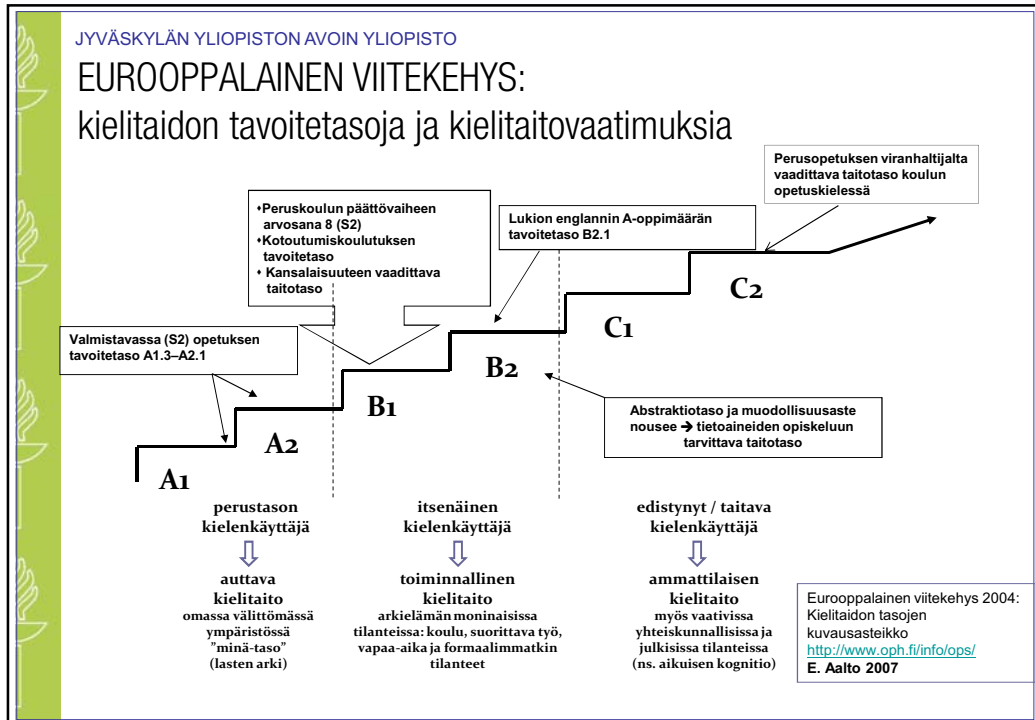
SUOMI-KOULUJEN OPETTAJIEN KOULUTUSPÄIVÄT 9.8.2012

Nina Reiman
nina.reiman@jyu.fi

MIKSI KIELIPUNTARI?

- Oppilaiden kielitaidon tunnistaminen, edistymisen seuraaminen ja taidon edelleen kehittäminen
 - Tietoa edistymisestä oppilaalle, opettajalle, vanhemmille...
- Tukea ja tehtäväideoita kielitaidon eri osa-alueiden kartoittamiseen ja kehittämiseen toiminnallisesta/viestinnällisestä näkökulmasta
- Lisänäyttöä opettajan jatkuvan havainnoinnin avuksi
- Viitekehys (ja Kielipuntari!) auttaa kiinnittämään huomiota oppimisprosessin – oppijankielen – kulloiseenkin vaiheeseen kielitaidon eri osa-alueilla.
 - Oppiminen (epälineaarisenä) prosessina; oppijankielen arvostaminen ("osaan")
- Taustalla OPSien mukainen toiminnallinen ja viestinnällinen taitokäsitys, joka toteutuu funktionaalisenä opetuksena ja arviointina:
 - Kieltä opitaan ennen muuta vuorovaikutuksessa kielenkäytön kautta ja kielen oppimista ohjaavat oppijan kielenkäyttötarpeet (funktiot).

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON AVOIN YLIOPISTO

KÄSITYS KIELIT AidOSTA ja KIELEN OPPIMISESTA: viitekehysten näkökulma 1(2)

- Lähtökohtana oppilaan kielitaidon taso ja ikä
- Oppilaan ikäkaudelle tyypilliset ja merkitykselliset tilanteet, ja aihepiirit, niissä tarvittava sanasto ja rakenteet
- Mihin oma Suomi-koulu-oppilaani tarvitsee kielitaitoa?
 - Erilaiset oppijat, erilaiset suomen kielen osaamisen tavoitteet!
- Kielitaidon osa-alueiden tasapuolinen kehittäminen:
 - Puheen (kuullun) ymmärtäminen
 - Puhuminen
 - Luetun ymmärtäminen
 - Kirjoittaminen
 - Sanasto ja rakenteet kytkeytyinä edellä mainittuihin

KÄSITYS KIELITAIDOSTA JA KIELEN OPPIMISESTA: viitekehyksen näkökulma 2(2)

- Opitaan kieltä ja **kielitaitoa** = taitoa **käyttää** kieltä
 - Mitä kielellä pitää osata **tehdä**?
 - Millaisissa tilanteissa kielellä pitää selvitä? Mitkä ovat **oppilaalle** tärkeitä, tarpeellisia ja merkityksellisiä kielenkäyttötilanteita?
 - Mitä aihepiirejä ja millaista sanastoa tilanteissa tarvitaan?
 - Mitä kielen rakenteita oppilas tarvitsee kyetäkseen **käyttämään** kieltä näissä tilanteissa?
 - Millaisia tilanteita/tekstejä oppilaan täytyy ymmärtää (kuunteleminen, lukeminen)?
= reseptiiviset taidot
 - Millaisia tekstejä oppilaan pitää osata tuottaa (puhuminen, kirjoittaminen)?
= produktiiviset taidot
- TOIMINNALLINEN/FUNKTIONAALINEN
KIELITAITOKÄSITYS

KIELITAIDON TASON ARVIOINTI

- a) oppimistulosten saavuttamisen arviointi vs.
 - a) Onko opittu se, mitä on opetettu?
- b) **kielitaidon tason määrittely**:
 - b) **Millä tasolla oppijan taito on kielitaidon eri osa-alueilla?**
 - Millaisista kielenkäyttötilanteista, -tehtävistä ja teksteistä oppija selviytyy ymmärtämällä ja tuottamalla?
 - Suoritusta verrataan sanalliseen kuvaukseen taidosta (= kriteeriin):
Minkä tason kuvausta oppijan taito vastaa tehtävien perusteella?
 - Kielitaitoprofiili voi olla hyvinkin epätasainen: eri taitoalueet kehittyvät eritahtisesti

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON AVOIN YLIOPISTO

ENTÄS KIELIOPP VIRHEET ja OIKEINKIRJOITUS ja PILKUT ja...

(esimerkki: Aalto, Tukia & Mustonen 2010)

<p>läti capa jasitimarceci ipäsiäinen me jä cotin ja täti prismaja posto ja Hiski sokos vacato</p>	<p>'lähti kauppaan ja citymarkettiin päsiäinen me jäätiin kotiin ja lähti prismaan ja postiin Helsinkiin sokokselle vaan kattoon'</p>
--	---

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON AVOIN YLIOPISTO

ENTÄS KIELIOPP VIRHEET ja OIKEINKIRJOITUS ja PILKUT ja...

- Osaamisen tunnistaminen ja arvostaminen
 - Mitä kaikkea oppilas jo osaa?
 - Mikä on jo hallinnassa, mikä horjuu, mikä on idullaan?
 - Missä menevät taidon rajat (teemat, tekstit, aihepiirit)?
- Virheet osoituksena oppimisesta ja osaamisesta
- "Virheet" vaikuttavat arviointiin, mutta rakenteiden hallinta ja virheellisyys/virheettömyys eivät ole ensisijaisia kriteerejä sille, millä taitotasolla oppija on. → Viestivyyt, sujuvuus, ymmärrettävyys, sanaston laajuus, tilanteessa toimiminen tilanteen ja tarkoituksen mukaisesti
- Vakavat virheet ja vähemmän vakavat virheet
 - Milloin virheet haittaavat ymmärrettävyyttä?
 - Lauserakenteen kaaos vs. pilkutuksen kaaos

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON AVOIN YLIOPISTO

ERILAINEN TAITO – SAMA TAITOTASO (A2)

(Aineistoesimerkit: Cefling-hanke)

Hei!

Anteksi Now tänään mä ei voi tul sinun kansa kahvilla, koska mun pitä menen äiti kansa tänään banki. Sopiitko huomenna kello 18.00 Kampissa toinen kerroksessa. Jos sopi soittaa mulle huomenna.

>.< nähdä <3 Moikka

Moi

Anteeksi, mutta en voi tavata sinun kanssa, koska minun pitää heti koulun jälkeen lähteä kotiin pakata tavarat reissuun. Voimmeko tavata keskiviikkona TRION tiimarissa?

T. Matti

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON AVOIN YLIOPISTO

ENTÄS KIELIOPP VIRHEET ja OIKEINKIRJOITUS ja PILKUT ja...

- Eikö kielen rakenteilla sitten ole väliä? On, mutta
 - enemmän väliä on sillä, mihin niitä osaa käyttää: [kielitiedosta kielitaitoon](#)
 - rakenteita ei omaksuta "oppikirjajärjestyksessä" (varsinkaan lapset ja nuoret eivät omaksu)
 - tiettyjen rakenteiden osaaminen ≠ tietty taitotaso
- Eikö virheillä sitten ole väliä? On, mutta
 - virheet eivät vähene lineaarisesti
 - virheet eivät ratkaise taitotasoa
 - tarkkuuden/virheettömyyden vaatimus kasvaa vasta B-tasolta eteenpäin

ARVIOINNISTA & ARVIOINNILLA ETEENPÄIN...

- Miten taidossa eteenpäin? Arviointitiedon hyödyntäminen:
 - "Mitä tää kirjain tarkoittaa?" → PALAUTE
 - Mitkä ovat oppilaan seuraavat tavoitteet kullakin taitoalueella?
 - kielitaitoprofiili apuna tavoitteiden suunnittelussa
 - Taidon (lapsilla ja nuorilla etenkin sanaston ja kompleksisuuden) laajentaminen
 - kodin ja Suomi-koulun yhteistyö

LÄHTEITÄ

- Aalto, Eija, Tukiä, Kaisa & Mustonen, Sanna 2010. Oppimisen prosessia ohjaamassa. Teoksessa Tani, Hanna & Nissilä, Leena (toim.), Tasolta toiselle: Opas kielitaidon tasojen käyttöön suomi toisena kielenä -opetuksessa. Helsinki: Opetushallitus. 6–23.
- Eurooppalainen viitekehys 2003. Kieltenoppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys. Helsinki: WSOY.
- Reiman, Nina & Mustonen, Sanna 2010. Yläkoulun suomi toisena kielenä -oppilaiden kirjoittamistaito. Kasvatus (41) 2, 143–153.
- Tarnanen, Mirja 2010. Kohti toiminnallisempaa kielitaidon arviointia. Teoksessa Tani, Hanna & Nissilä, Leena (toim.), Tasolta toiselle: Opas kielitaidon tasojen käyttöön suomi toisena kielenä -opetuksessa. Helsinki: Opetushallitus. 148–158.